

ეშეშის

ფასი 6 მანეთი.

№ 6.

ტფილისი,
ქვეყნის 28
1919 წ.

მათრახი

სამხრეთისკენ.

დენიკინი. როგორც ვატყობ, ამ ბოლოს დროს ბოლშევიკები ცოტა არ იყოს, მაწუხებენ. მოდი, სამხრეთისაკენ მივაწვდები!

გვარდიელის დღიურიდან.

წერილი II.

ამხანაგებო! თუ თქვენ მეხსიერება არ გლალატობთ, ჯერ დავიწყებელი არ გქვენებათ ჩემი პირველი გაბედული გამოსვლა გვარდიელობის ასპარეზზე. ამის შესახებ მე თქვენ მოგახსენეთ და ფარავათ და გადაუქარბებლად ჩემს პირველ წერილში ამ ორი კვირის წინათ.

ამ წერილში მე მსურს აგიწეროთ თქვენ, ახალგაზრდა გვარდიელს, და აგრეთვე რეგულიარულ ჯარისკაცებს, ისტორია ჩემი თანდათანობითი განვითარებისა.

პირველ ყოვლისა მე აჩრდილივით თანამდევდა ერთი მძიმე თეორიული საკითხი, სახელდობრ საკითხი მილიტარიზმში გადაადრდნისა, ანუ უკეთ ვსთქვათ, შეტოვისა. გუშინდელ ბანკეტზე პარტიციპულ თამაღის, ნიკოს მიერ წარმოთქმულ სიტყვისა არ იყო დღეს ყველამ იცის, რომ: იარღი უნდა ებყრას მეომარს და არა მეომარი ებყრას იარღს. რომ ამ უკანასკნელ უკიდურესობაში არ ჩავეადრდილიყავი, მე ყოველთვის მაგრათ შექირა თოფი ხელში და არასოდეს თოფს არა იჭირივარ. ამ მხრივ ჩემი განვითარების დაჩქარებას ხელს უწყობდა კიდევ ერთი გარეშე მიზეზი.

უნდა მოგახსენოთ, რომ ვალოდია სულაქველიძე მაშინ ჯერ კიდევ არ იყო თფილისის მილიციის უფროსად დანიშნული და თფილისის ქუჩებში არა თუ თოფით, პალტოთი და საათით გამოსვლაც საშიში იყო. ხუმრობა საქმე ხომ არ გგონიათ, სავარჯიშოთ მიმავალს შეგვხდეს ვინმე ქურდი ლაწირაკი და წაგართვას თოფი. მოდი და უყარე კაკალი! სიკვდილით დასჯა მაშინ კანონით აკრძალული იყო და თუნდაც არ ყოფილიყო, ერთი ვინტოვის გულისთვის კაცს ხომ არ მოგკლავდი. დიხ, დღეს თოფიან გვარდიელს უშიშრათ შეუძლია სიარული ქალაქის ქუჩებში. მაგრამ მაშინ ვგრე არ იყო და როცა სავარჯიშოთ მამადავითის მთაზე სიარული განვიზრახე, გერასიმეც თან ავიყოლიე, უმთავრესად იმ მიზნით, რომ ქუჩებში ჩვენთვის თოფი არავის წაერთმია და ამით ვარჯიშობის საშუალება არ მოესპო. გერასიმეც საქიროთ სცნობდა ამ შეკავშირებულ გამოსვლას.

ნაწივიპირი ნაშუადღევი იყო, როცა მე და ჩემმა თანამგზავრმა ფრთხილად ავიარეთ მთაწმინდის ქუჩა და ეკუთისის დასწვრივ, როცა თავი სამშვიდობოში ვიკრძინეთ, პალტოს ქვეშედან თოფები გა მოვაძვრინეთ და არხეინათ ავედით ფუნიკულიორის დაბლა მინდორზე.

— აი გადახედე, ძმაო, შენ რომ არასოდეს არ გჯერა, ნახე დაბლა რა ნოტიო და აქ როგორ მშრალია; მითხრა ჩემმა მეგობარმა და როცა კარგა

დავატყერდი დაბლობს, ქალაქის შუაწილზე მართლა უხარმაზარი მდინარის ზოლი დავინახე.

— ჩემის აზრით ეს მშვენიერი სავარჯიშო ადგილი გამოუნახეთ—შევენიშნე მე გერასიმეს.

— აი ეს არხი, რომელიც წყლით არის სავსე, ჩვენ სანგრის მოვალეობას გაგვიწყვედა. ნოტიო რომ არ იყო, შენიშნა გერასიმემ და უკმაყოფილოთ თავი გაიქნა.

— გარემოებამ იცის, მეგობარო, თორემ უკეთუ საქროება მოითხოვს ახლაც გაგვიწყვეს სანგრობას,—ჩვეულეჭრის გაბედული კილოთი შევენიშნე მე და თან დავსძინე—ოჰმა არ იცის, ჩემო კარგო, ნოტიო და სიმშრალე. გერმანიის ფრონტზე ყოფნის დროს ჩვენ მთელი თვეობით გვარჯიშადა წყალში წოლა... რამდენჯერ გამოპლივიძია, წამოვწილოვარ და ველარ ავღგარვარ, ვინაიდან ღამით თურმე ჩაყინუოვართ წყალში... ეს პარაბა სიცრუე იმრომ დამქირდა, რომ ვატყობდი, ციხიპრის ამბების მოყოლის დროს გერასიმე არა ნაკლებ მატყუებდა...

— მე მაგას ვერ ვიზამდი... გადაქრით მიპასუხა გერასიმემ და ოდნივი ღიმილით მაქცნო, რომ საექოთ მაინც ჩემი ნაამბობის სიმატლე.

— აი ის ბოქი ჩემის აზრით საუკეთესო სამიზნო იქნება, განაგრძო მან—მეტე სისწორისაოვის ამ გაზეთის ქაოლღს გავაკრავ და შევეატყობთ, ვინ რამდენს მოარტყამს.

— მშვიდნიერი იქნება; მართლაც თითქო სავანგებოთ მომზადებული სანიშნოა. დავიმოწმე მე.

— დაღიწყით ზომა სასროლად საქირო მანძილისა და დაღიშნეთ სამი პუნქტი: ასი, ორასი და ხუთასი ნაბიჯებისა, რომლებიდანაც უნდა გვეწარმოებია სროლა.

— უნდა გითხრა, ძმაო, რომ სროლის დროს თვალის სისწორე ბეგრს ნიშნავს.

— ბრუკიანი შენ თუ ხარ არ ვიცი და ჩემთვის კი ეს ჯერ არავის შეიწინადაც, უკმები კილოთი გუპასუხე მეგობარს,—ჩემი უბედურება მხოლოდ ის არის, რომ სროლის დროს სრულიად ვებუქვე თვალებს.

— მერე ხომ კი ახილო?

— მერმე რასკვირველია.

— აბა ახლა დავიწყით, ნულა გავვიანებთ. გერასიმემ მოიმარჯვა თავისი „თათარი“ და მცირე ხნის შემდეგ გაისმა გულშეშარავი გრიალი. გაზეთის ფურცელი ოდნავ არ შენძრეულა. ცხადია, ტყვია განზე წაიდა. ჯერი ჩემზე მოდგა. მე თოფი ნოვმარჯვე. სანიშნო შევასწორე, უკვე ამოვიღე ნიშანში გაზეთის შუაგულში შავად დაბეჭდილი სურათი, რომ უიკრივ მოულოდნელა გრიალმა ჩვენი ყურადღება მიიპყრო.

— ნუ თუ ვე ჩემი თოფი იყო? შექრთალის

კილოთი შევეკითხე მეგობარს, რადგან მახსოვდა, რომ ჯერ ჩახახი არ გამოქვეყნდა.

— არა მგონია. დამწერლებით მიპასუხა გერასიმე.— ეს ალბათ ჩემი თოფის ხმის გამოძახილია ბოტანიკური მთის კლდეებიდან. ეს მეც მექეშმარიტა და მცირე ხნის შემდეგ კვლავ ნიშანში ამოვიღე ბოძზე გაკრული გაზეთის შუაგული. მრისხანეთ დაიქექა ჩემმა „სტეერმა“ და გაზეთზე არავითარი კვალი არ დასტოვა.

— ტრა! ტრა! ტრა!.. მცირე ხნის შემდეგ შოისმა ჩემი თოფის ხმის გამოძახილი ბოტანიკური მთის კლდეებიდან, მაგრამ შოისმა ერთხელ, ორჯერ, სამჯერ. ამ გარემოებამ ჩვენ ჯერ შეგვეყვება, მალე კი ექვიც გავყოფნათ. ჩვენს თავზე ტყვიებმა ზუზუნნი დაიწყეს.

— გვესვიან!

— გვესვიან, კი!

— სროლა ჩვენს ირგვლივ თანდათან გაზვირდა და ორგანიზაციული ხასიათი მიიღო. ტყვიები ზუზუნით გადადიოდნენ ჩვენი საფარის თავზე და მალა ფერდობში იკარგებოდნენ

— დაწეკი, დაწეკი! თითქმის მიკამანდის ხმით გადმოძახა გერასიმემ და თუკა მყიფე წაფწექ არხას უფრო მომშრალ გვერდზე, მაგრამ ჩემი თავმოყვარეობა მცირეთ მაინც შელახა ამ გარემოებამ. მე მწყინა, რომ ინიციატივა ხელმძღვანელობისა გერასიმემ აიღო ხელში და მე რაღაც მაჩანჩალა გამოვიღე. მე ნათლად ვიგრძენი, თუ რისთვის არის გამეფებული გენერალთა შორის ინიციატივა და ქიშხა. რაღაც უბრალო თავდაცვით კამპანიას ვაწარმოებთ და აქაც საუეთესო მეგობრისადმი გულში შური აღვიძრა, რა უნდა იყოს დიდი ომების დროს.

სროლის ხმა თანდათან გვიახლოვდებოდა. მართალია, ვერავის ვხედავდი მაგრამ თოფის ხმაზე ვამჩნევდი, რომ ალყას გვარტყამდნენ. ტყვია ჩვენს მალა ბევრს ხდებოდა და მიწას თავზე გვაყრიდა. ვინაიდან გერასიმეს ახლა საფარი უფრო დაბალი იყო ის იძულებული გახდა მუხლამდე წყალში ჩამდგარიყო და თოფი არხის პირად მშრალ ალაგას ამოედო.

— თოფი დამალე! კვლავ მოულოდნელათ გადმოძახა გერასიმემ და მეც უნებურათ ავასრულე მისი ბრძანება.

— დანებდეთ თუ გავსცეთ პასუხი? შევეკითხე მე ჩემს მოულოდნელ ხელმძღვანელს. ამით მინდოდა ინიციატივა გამოემგლიჯა მისი ხელიდან, მაგრამ უნებლიეთ სრულიად სხვა შედეგს მივალწიე.

— ვის უნდა ვებრძოდეთ, ალბათ მილიცია, ან გვარდია გვესვრის.

— მერე?

— მერე და ის რომ თუ შევებრძოდებით, მხოლოდ მოძქეთა სისხლი დაიღვრება.

ამ სიტყვებმა დიდათ დაამშვიდა ჩემი აღევილე-

ბული ბუნება. მე ახლა კიდევაც მიხაროდა, რომ ინიციატივა გერასიმეს ხელში იყო. ეს უფრო დინჯი კაცია, გული უბრალოზე არ მოუფა და ომში ნერვივის სიპტიკის საჭიროება თვით ჰინდერბურგისაგან გვაქვს ჩვენ გავონილი.

ჩვენს მახლობლათ უკვე გამოჩნდა რამოდენიმე აღმიანის ფიგურა, რომელნიც სიფრთხილით გვიახლოვდებოდნენ და ალყას გვარტყამდნენ. გერასიმე არც აშინ დააბნია და იხელთა რა დრო, ზუმბაზე წამოცმული თეთრი ცხვირსახოცი თამამად ააფრიალა ჩვენი სანგრის თავზე. მტერმა შენიშნა ის. შენიშნა ესა და სროლა შესწყვიტა. ჩვენ იმედი მოგვეცა უსისხლოდ მშვიდობიანობის ჩამოგდებისა. გერასიმე იმდენათ გათამამდა, რომ წყლიდან სრულიად ამოვიდა არხის ფერდობზე გაწვა. თავდაცვით მელთა რკალი თანდათან მოიწურა. უკვე გვესმოდა მრისხანე ხმა:

— დაგვებდით!

— დაჰყარეთ იარაღი!

— სროლა არ გაბედოთ!

ერთი, უფრო გაბედულთაგანი, მოლერილის თოფით ჩვენს საფარს თავს წამოადგა და ამ უხერხული მდგომარეობიდან გამოგვიყვანა. ჩვენ სწრაფათ ავღვიქით. მალე ყოველი მხრიდან შემოგვეტყე სულ ნაცნობი პირები და უნდა გენახათ მათი გაკვირვებული სახე.

— კაცო, შენ ეშმაკი არა ხარ? მკითხა ერთმა უფრო დაახლოვეფლთაგანმა.

— განა ასე ძნელია ჩემი ცნობა?

— არა, გოცანი, მაგრამ ვერ გამოვიგია აქ რა გინდოდა. რას აკეთებდი ამ თხროლში.

— რას ვაკეთებდი, მეგობარო, და იმას რაც თვითეულმა გვარდიელმა უნდა აკეთოს: ვალიკომ გამომაგზავნა სავარჯიშოთ. ეხლა ხომ იცით იარაღია ჩვენი საწერკალამიც, ჩვენი სახნისიც და დანა-ჩანგალიც.

— აბა ჩვენ რა ვიცოდით ესენი. გუშინ აქ დაბლა სასაფლაოზე მგზავრები გაცარცვეს და ქურდებს ვდარაჯობდით. სროლამ შეგვიყვანა შეცდომაში.

— ჩემთვის ეგ ძლიერ სასიამოვნოა. სიმართლე გითხრა ძლიერ მესიამოვნა, რომ ასე ფხიზლათ სდარაჯობთ რევოლიუციონურ წესრიგს.

„ჩვენ კი ვდარაჯობთ, მაგრამ თქვენ არღვევთ წამ და უწუშ“ ჩაილაპარაკა ჩემათ ერთ-ერთმა გვარდიელმა.

— ეს ყმაწვილი ვინა არის? იკითხა რაზმის ხელმძღვანელმა გერასიმეზე, რომელსაც ახლა მეტი შიში და დარცხვენა ეტყობოდა ვიდრე, ბრძოლის დროს.

— ეს, მეგობრებო, ჩვენი მანისტრის ამხანაგია.

— ეხლა ვინ არ არის მანისტრის ამხანაგი, ჩემო კარგო. უკაცრავად ვართ რომ შეგაწუხეთ.

— მე ბოდიში მოვიხადე გერასიმეს მაგიერ. გვარდიელები ხელცარიელი დაბრუნდნენ ქალაქისაკენ. მართალი მოგახსენოთ აღარც ჩვენ დავრჩენილვართ დიდ ხანს, მუხლებამდე დასველებული გერასიმე ნოტიომ ძლიერ შეაწუხა და შინისკენ დაგვბრუნდით.

სალამოს ცოტა სიცხე მოგვცა ორივეს და ამის გამო ვალიკო ვეღარ ვინახულე, რომ ჩემი სამხედრო გაკვეთილის ამბავი მისთვის გადამეცა. მეორე დღეს კი გული მომიკლა სამწუხარო ცნობამ. ვალიკო ავითმყოფ გერასიმესთან სანახავად მისულეყო, ამ უკანასკნელს კი მთელი ეს ამბავი ისე გადაეცა ჩვენი გვარდიის ხელმძღვანელისათვის, თითქო მე მასში არავითარი მონაწილეობა არ მიმეღოს, მაგრამ მოგვხსენებათ: ტყუილს მოკლე ფეხები აქვს. პირუთენელი ისტორია გამოარკვევს ყველაფერს და თავის კუთვნილს ყველას მიუწყავს. ვალიკომ უჩემოთაც გაიგო საქმის სრული სინამდვილე და როცა შემთხვევით სასახლის ბნელ კარიდორში დამეჯახა და მიცნო მითხრა:

— შენ, ჩემო ძმაო, როგორც გავიგე არ ხუმრობო. ან კი რა დროს ხუმრობაა.

ეშმაკი.

ქრონიკა.

● ჩიბათის თემის გამგეობამ გადაწყვიტა, ჩიბათს და ლესოს შორის, ნაცლვათ საურმე გზისა მოაწყოს ნაგებობით მიმოსვლა ამ მიზნით დანგრეულ იქმნა ყველა ბოგირები და ლეღეები მოკენჭილ გზაზე გაყვანილა.

● ლესის სამკითხველოს გამგეობა აცხადებს — ვინაიდან ყოველ დღე აუარებელი ჟურნალ გავითეები მოგვდის, ხოლო სამკითხველოს შენობა ვიწროა, ამიტომ მისი განყოფილება გავხსენით ლესაქინათის აფთიაქში.

● სასურსათო კრიზისის მოსასპობად მთავრობას გადაუწყვეტია ხელახალი რეორგანიზაცია მოახდინოს ამ უწყებისა. განზრახულია მომარაგების სამინისტრო ისე გამოეყოს შრომის სამინისტროს. უკვე საქმიანად გამოარკვეულია, რომ ვინც შრომის გაურბის ის ყოველთვის მომარაგებულია სურსათით.

ყოფილ სასურსათო საბჭოს ფუნქციები და მთელი სურსათის დაგროვების საქმე ეკისრება რესპუბლიკის სენატს. (საკასაციო დეპარტამენტში), ხოლო რაც შეეხება სურსათის განაწილებას ეს პირდაპირ ევალება საკათალიკოზო საბჭოს. დაწერილებით ამ პროექტის შედგენა-დაამუშავება დევალა ცხენოსან დივიზიის ასეულს. პროექტი ითვალისწინებს საზოგადო ორგანიზაციების და კერძო ინიციატივის გამოყენებას. ამ თვალსაზრისით ეროკავშირს, ქალა-კავშირს და კოპ-კავშირთ ევალებათ

ტომრების შექმნა და დაკერება სურსათისთვის. მომხმარებელთ კი მხოლოდ ქამაზე ზრუნვა, რაშიაც ფართე ინიციატივის გამოჩენის უფლება ეძლევათ. დასასრულ საქიროა აღინიშნოს, პირველ საქიროების საგნებზე ნიხრის დაწესება უნდა მიენდოს ფირალმონიული საზოგადოების გამოვლენას, ხოლო მის დადგენილებათა ასრულება გოგილდის აბანოების მექისეთა არტელს. („საქ. რესპ.“)

● ჩვენი პარლამენტის საბიუჯეტო კომისია გვთხოვს გამოვახადოთ, რომ ბიუჯეტის შედგენა ფერხდება არა ქალღღებების სიმციროთ, არამედ ციფრების უქონლობით, ვინაიდან სამატემატიკო მეცნიერებაში დღეს არსებული ციფრების ნიშნები არაა საკმარისი ვასვლის რაოდენობის აღსანუსხავად. ციფრების ზედმეტ საქირო ნიშნებს ამ ქამად იგონებს ხელოვნების კომისია.

● ფირმა „კოსმოსის“ მიერ ჩამოტანილი მანუფაქტურა, როგორც დანამდვილებით გავიგეთ, ისევე უკან მიაქვთ, რადგან მომარაგების საწყობებში ცარიელი, თავისუფალი ადგილი არ აღმოჩნდა. („სიბუნინო“)

● საზავო კონფერენციის უმაღლეს საბჭოს განუმარტავს, რომ საფრანგეთში ვასარეკ გერმანიის ძროხებს თან უნდა ვააყოლონ ის ხბოვებიც, რომელნიც დაიბადნენ ომის წარმოების ხანაში. გერმანიის ნაციონალური საბჭო ამაზე პროტესტს აცხადებს. ამბობენ ვილსონი ამერიკის სენატში თავის 14 პუნქტს ისევე განიმეორებსო. მარშალ ფოშს ებრძანა ჯარების გაძლიერება.

● რადგან ოფიციალურ დაწესებულებებში ქალღღებების დაკარგვა გრძელდება, განძრახულია მოხელეთა ბატალიონების გაუქმება. მათი მოვალეობის ასასრულებლად იწვევენ გვარდიას. („თეატრ. და ცხოვრ.“)

● „ივერიის“ თანამშრომლებს დაუდგენიათ შობა ახალწელიწადი იდღესასწაულონ ორჯერ. პირველად თფილისში ახალი სტილით და მეორეჯერ პროვინციებში ძველი სტილით. ვაზ. „კლდე“ ამის გამო უკიყინებს „ივერიას“ სიწითლეს და მოწინავე წერილში ნათლავს მას მოდლატე ამხანაგად. („კლდე“ როგორც ვიცით უარყოფს ახალ სტილს).

იანვითი.

ერთ რამესა გთხოვ, მისმინე ეშმაკო შენსა ლხენასა: ნუ დაგვამადლით, მცირე ხნით იანეთს გადმოფრენასა. უმალ შეგხვდება, გზის პირად ბაზარი მწყობრად დებული მუნ საზოგადო დუქანი, დღეს მეცხრედ გაკოტრებული. ვისაც მიანდვეს შექმნა ვალი დაგველო ყველასა.

სოფელი სტირის და შენგან მოელოდება შევლასა. სამკითხველოსაც იხილავ იქ, ბაზრის პირად გდებულსა და ოდნავ ესალბუნები ყველასგან დაობლებულსა. აქაც მიხვდები, ვის უნდა ზურგზე წაცხება ზეთისა, და თან მათრახის მიცხება, მეუფევე ჯოჯოხეთისა!

დ. ილოშვილი.

პატარა ფელეტონი.

ხაზს ვუსვამ

„ხაზს ვუსვამ“!

აბა ვინ, რომელი ჭკუათა მყოფელი ადამიანი წარმოიდგენს, რომ ამ ორ, სრულიად უბრალოსა და თითქმის უშიშარსო სიტყვას ჩემი მოთმინებიდან გამოყვანა შეუძლია. ეს კი ასეა!

ამ რამდენიმე დღის წინათ, როცა დამფუძნებელი კრება ქართველ კულტურულ დაწესებულებათა შესახებ დეკრეტს არჩევდა, მე ჟურნალისტების ლოჯაში ვიჯექი სრულიად საღი, საღ-სალამათი. არავითარი ნიშანი წყენისა, აღღვებისა, მით უმეტეს ავითმყოფობი^ა, ჩემს ორგანიზმს არ ემჩნეოდა. წინაღმდეგ ჩვეულებისა, მხიარულ ხასიათზედაც ვიყავი, ვინაიდან ზემოაღნიშნული დეკრეტი სიხარულით ავსებდა ჩემს გულს.

— მაღლობა ღმერთს, ვფიქრობდი ჩემს გუნებაში, — ამ დიდებულ დღეს ჩვენი ისტორია განსაკუთრებით აღნიშნავს.

მომხსენებელმა თითქმის დაასრულა ლაპარაკი დეკრეტის საჭიროებაზე და დასასრულ დასძინა:

— ბატონებო! ნუ დაგავიწყდებათ, რომ ჩვენი კულტურულნი დაწესებულებანი და მოღვაწენი გასაქირ გასაქირს განიცდიან. ამას მე კვლავ ვიმეორებ და ხაზს ვუსვამ.

რალაცამ თავში დამკრა, მთელ ტანში გაიბინა, ფეხებში ჩავიდა და ფეხის თითებიდან დახეული ჩექმის ტუტურტანებში გაძვრა. პირველ ხანად ვერ გავიგე რა იყო მიზეზი ამ ტრუანტელისა ისე მოულოდნელი და უცვარი იყო მოვლენა მისი.

„ხაზს ვუსვამთ!“ „ხაზს ვუსვამთ!“ ღმერთო ჩემო რა საშინელი და საბედისწერო სიტყვებია, არ ვიცი ამაზე საშიშარსა მე რას გავიგონებ. დარწმუნებული ვარ, ეს ორი სიტყვა ჩემ სატანჯველათ არის მოგონილი, ეს ყოველივე ეჭვს გარეშეა. ჩვეულებისამებრ იწყეს ვამოხვლა ფრაქციის ორატორებმა.

პატივცემულმა ივ. გობეჩიამ აღნიშნა, რომ ის ხაზს უსვამს კულტურული მუშაობის ხალხში საჭიროებას. შალვა მესხიშვილის აზრით ხაზი უნდა

გავსვას იმ თავდადებულ მოღვაწეობას, რომელსაც ჩვენი კულტურული დაწესებულებანი აწარმოებენ. გიორგი გვაზავას თქმით ნაციონალ-დემოკრატიული პარტია მხარს უჭერს მთავრობას ამ დეკრეტის მიღებაში და ამ გარემოებას უთუოდ ხაზი უნდა გავსვას. ვეშაველის სიტყვიდან მხოლოდ „ხაზი“ გავიგონე და აღარ ვიცი იმანაც გაუსვა თუ არა.

როცა მოვსულიერდი და გონს მოვედი, მხოლოდ მაშინ შევნიშე რომ პარლამენტის ქვესტორის საფარძელში ვიჯექი და სერგო თავს დამტრიალებდა.

— კიდევ გაუსვებს? შეშინებულისა და მიმკრათლი ხმით ვკითხე ჩემს ჭირისუფალს. რას გაუსვებს? რა დაგემართა ბიჭო. შენ ასეთი ამბები არ იცოდი წინათ.

სერგომ მყისვე გამოიყვანა კრების სხდომიდან ექ. ივ. გომართელი. კარგა ხანს მატრიალა ექიმმა, ბოლოს ჩემის ხმით სერგოს გადაეფურჩულა.

— ხშირათ უშვება ვერა?

— ეს პირველი შემთხვევაა, ექიმო, მე კარგა ხანია ვიცნობ მას და არასოდეს ასე მოულოდნელათ გული არ შესწუხებია.

— იქნება უქმელების ნიადაგზეა.

— ეს ყოვლად შეუძლებელია: გუშინ ბართლომესთან იყო სადილათ, გუშინ წინ სიმონთან.

— შეიძლება შრომისგან არის დაქანცული.

— ეს აღვილი საქმეა. აი დღეს იმდენი ილაპარაკეს საზოგადო მოღვაწეებზე და არავინ მათ უზოპო შრომას ხაზი არ გაუსვა, რომ...

— მიშველეთ!.. ინსტიტუტურათ ამომხდა საშინელი ხმა და გულშეწუხებული კვლავ სავარძელში მივესვენე.

მას შემდეგ ავერ მესამე კვირა გადის და სიტყვები „ხაზს ვუსვამ“ ჩემის გონებიდან არ გამოდის. ვერ გამოვიდა, თუ რას უნდა მიეწეროს მისი ამგვარი ჩემზე გავლენა. ძველათ, დაუფიწყარმა ფილიპე მახარაძემ იცოდა: „მე ამ სიტყვებს ხაზს ვუსვებო“. ცოტა შემდგომ საკუთარს თვალთ მინახავს ჩვენი ძვირფასი ცენზორის მიერ „ხაზგასმული“ ადგილები. იქიდან მოკიდებული ვიდრე დღევანდლამდე მესმის სიტყვები. „ხაზს ვუსვამ“, და გასაკვირიც არ არის თუ მან ჩემზე ასეთი გავლენა მოახდინა.

დღეს თქვენს წინაშე განსაკუთრებით უნდა აღნიშნო, რომ მე ნერვებს მიშლის უკვე ცალკე სიტყვა ხაზიც. ამ სიტყვამ შემაძულა კრებები, ლექციები, მიტინგები, დამფუძნებელი კრების და მისი ფრაქციების სხდომები. ყველგან თითოეული ორატორი „ხაზს უსვამს“ თითქოს განძრახ სურდეს ჩემი გულის გახეთქა.

ამხანაგებო, ნუ უსვამთ ხაზს ღეთის გულისათვის. ზოგჯერ იქნება აჯობოს „განსაკუთრებით რომ აღნიშნოთ“ ვინ იცის.

მორიელი.

„მუშაკის მათრახი“.

კელაქციის პლკისი:

თფილისი: რუსთაულის პროსპექტი, № 24.

ზედევი ნოეკი

„მუშაკის მათრახის“

გამოვა იანვრის პირველს:

ს ა ა ს ა ლ ფ ლ დ.

გურული სცენა.

რავე მივა თლა უკან-უკან ჩენი საქმე! ვფიქრობდი: დღეს-ხვალ, დღეს-ხვალ, აგერ ამ წელიწადს თუ გადავჩი, მერე აფერი მიკის მე-ქინ, მარა, არ შეგვამოს ქირმა, სულ უკან-უკან მივა ქვეყანა. მაინც, ამ სიმინდის ყიდვის ჯაერმა თლად მომახუცა კაცი. კაცო, რომ არ იქნა და არ იქნა, ერთი მაგი მქონოდა საყოფი?! რა არ ვქენი წროულს, გადავდევი თავი, თუ სამე მოღვილი მქონდა, ყველა ყანათ ვაქციე, ცოლს უთხარი: «მგვიტია, ა, ახლა მინდებხარ, თუ ხარ ჩემი აფხანაკი, ამდენ ყანებს მე მარტული ვეფერს უზამ. თუ შენც არ დეიფრიალე თოხი, მომეხმარე, რამენაირად, აი სიმინდი შევიწიოთ საყოფად და მერე თუ რამე ორ კაპეკს შევარე ხელი, რაცხას კი შეგიკერავ ტანზე მეთქი, თვარა, თუ სიმინდი კილამ საყიდელი გვექნა, ჩემი შემოსავალი: თუთუნის იქნება, თხილის თუ ვოტკის სულ სიმინდში წავე თქვა. იკადრა ხომ, დეიფრიალა თოხი რჯულზე, კილამ სირცხელი მაქამა, მუშაობაში კილამ მაჯობა. ქე რე-

ნებოდა გარიანი კაი ყანა, მარა, რალი მერე, რუმ დღუბერა მარიამობისთვეში ქვენამ, ისე მიწვინა სუყველე ქედზე, რომ იმის აყენება არ იქნა და არ იქნა... დიესხა წყალი თავზე ჩემ იმედებს რუმ ველოდი, იმის მესამედიკ არ მომი ილა სიმინდი... ახლა, რას შობი? ნუგეშინია მეგრელიესკენ არ ვქნა პირი... ვაი, ნენა, რავე დაწყებებით შიმშილით, მეგრტლე იყო ჩენი ნუგეში და ახლა რალი. ქე დამიწყველია ხშორად მეგრტლები, მაინც შარშან წინ ნამეტარი გუფვიდენ გულს, სიმინდი იგენს ქონდა და მის ხელში ვიყავით, რას ვიზამდით, რასაც მოგვთხო და, ყოლიფერი იგენიზა უნდა მიგვეტანა: ქალების კბა, პოსაპოშეები, ლიტარა, შინელი, შარვალი, პერანგი და მისი აფხანიკი, აბა ფულს რავე უმზერდენ, ხელს არ კიდებდენ; ბარგორჯელ ამოვადლაგე წყველით ჩემი ვევიტის ახალთ-ახალ კაბაში ერთი ფუთი სიმინდი რომ ჩამივტქეია ტუმარაში... არა, როცა რამე გაქ, მღერთი კი არ უნდა დეიფიყო; კაია მაინც, ნახონ ერთი წროულს, რაფერია შიშლი. ხანკის მოვება კაი არაა მარა, რ ვენა, კაცი ღზნობიდან გამოსული ვარ... აგერ ქრიშობისთვეა და სსიმინ-

საბჭოთა რუსეთი

თავისუფალი ნების გამოხატვა დემოკრატია.

დღეში ერთი აქვენ თავებს... რაქნა, აფერი ვიცი... რაფერ გუუქლო ყორღელს, შიშპილი ვეიტანო, სიშიშვლე თუ რამდენი რაი... საცოდავ ჩემ ცოლს ეგვიტიას თლად დაჯგუტული აქ ხელის თითები ლემსით. გეიკეთებს სათვალეებს, აბა ისე ვეფერს ხედავს, ჩამოუშობს ცვირს გიდელივით ძირს დააკეობს და აკერებს ძველებს, დაძიკეობს წინ, უკან გამოშვება, დაძიკერებს უკან—წინ გამოშვება, სწორეთ მათხ ივარს ვგავარ, რა უყუ, დევეადები სახლში, კარში მაინც არ გამოშვსელეზა, მარა აი საქმე რომ მაქ ათასი; სიღარიბე მაწუხებს თვარა, ერთი კაცი თუა სოფელში, მეც ქე ვარ და ქე მიძაიან ყოველგან. ერთი ზეწარი ქონდა ჩემს ცოლს ნავ.ზითი, გადავაკეთეთ საცვლეზათ, დემება, პაწა ჩემს ბიჭს გამუუყერე პერანგათ, დიება იმას, იმაზე უნცროს გამუუყერე ქალს კაბა ქონდა შავი, იგი შარვლათ გადავაკეთე და ჩვეიცო, იმის გულიზა ერთი კვირე ყარა კურცხალი ჩემმა ეგვიტამ, მარა, რას იზამდა... აბა, ჩვენს საბნებს ისე დიეკვა სარჩული და პირი, რომ ნამდვილი სასი-ე ბადეა, ერთ ღამეს კალამ დემებრჩეა ლოგინში ჩემი პაწაი ბიჭი, ესიკელე; დავწევით,

დაგვიძინებია, მაინც იგი უბედური ბიჭი შესაწვავ გოჭივით ტრიალებს თელი დაე ლოგინში. გაბანდულა საბნის დაკონკილ პირში, წასკირებია კისერში და ქე ხროტინობდა, გადმოკბრუნდი, ვნახე, რას ნახავ! გაბმულა ბიჭი საბანში, გამობერილა და ქე იზოზა, დავატანე ხელი საბანს, ფურთხაშ-ფურთხაშათ მოვაქციე და გადავარჩინე დაბრჩობას, ცოლმა მომაწყყლა: შენ დეგება შიგანი, საბანი რემ არ დავებია, ისეთ არ იქნებოდა?..

— თუ არ დავებევა შიგანი, ავერ ნახავ გაზაფხულზე, რომ ერთი ლეუმა აფერი გექნება, საბანი კი არა სიმწრით გაზდილი შვილი მებრჩობოდა მეთქინ... მივყვირე... ახლა ვაწუბეუვ კაპეიკს კაპეიკზე, აღარც ტანს ვჩიკი და აღარც ფებს, ყოლიფერს ვყიდი, თუკი რამე მაქ: ღვინოს და ოტკას ჩემსას საზიარებლად ვერ იხილებს კაცი, ყველე უნდა გავყადო, თხილი მაქ პაწაი, იმასაც მივაყიდი, იქნება მუუყარო ფარას თავი, მარა რამდენს მუეგროვებ, რომ სიშინდეს ყიდვას გუუქლო. ყოველ საათში რომ მატულოზს მისი ფასი... გუშხამ პარასკეობაში სიშინდე ფუთი ოცდა ორი თუმანი იყო, დღეს ოცდა ხუთი თუმანი გამხარა,

მსხვილი სპეკულიანტები.

9

— თქვენ უნდა გახსოვდესთ, რომ აღებ-მიცემობა ადვილი საქმე არ არის: აი, ამ ერთმა კოლოფმა სპიჩკამ შეიძლება დაგლუბოს, და შეიძლება ავაშენოს! საქმე ბაზარი და კურსია!

რავენა, აღარ ვიცი, ჯავრით გადავირევი და იგია... საშველი რომ არ არის? ღმერთი არ მისცემს საშველს, ვინცამ აი ქვეყანა არია-ღარია თლათ... მაინც რომ გადავირდა საფეხურაზე ქვეყანა, არ იქნა მისი მობრუნება, აქნობამდე რაცხას ქე მიკეთებდენ გულს, ქე გვივიგონებდი კრებებზე იმედს, სანუგეშო სიტყვებს. ახლა ველარც კრებებს ვებდავ, და ველარც ვერაფერს, ჩვენი ფორატორები და ცოციალისტები ვინც კი იყო, ყველაი თფილისში გეიქვა, კაკალი კაცი არ იცდის სოფლებში; არც კომისარი, არც უჩიტელი, არც ინტიგენტი და არაკაცი, რათ უნდებინ ახლა სოფელი, ნიკოლოზეს არ ეშინიან და იგი ღროი ქე დაავიწყდენ, რომ მოფურცხულობდენ ანგელოზ დაფეთებულები შიშისაგან სოფელში, ჩემსას იგენიზა გას-

ტინცა იყო, ხან ერთი იმალებოდა და ხან შორე, ისეთ რამეებს მეუბნებოდენ, რომ თუ ამ ღროს მევესწრებოდი, რავე შეგონა აგი.—თუ ნიკოლოზას ძირს ჩამოგდებას მივესწარიტ პეტრიავ, მერე ნულარაფერის გეშინია, ასე გაჭივრებული არ ვიქნებით, გული არ გეიტეხოვო, მანუგეშებდენ, ახლა სად არის ერთი კეკალი, ნუგეში ახლა მჭირია, ამისანა გაჭივრებაში მე არცაროის არ ვყოფილვარ შარა, ახლა ვის ნახავ სოფელში. ნეტაი რა უყროით იმ თფილისში რომ ყველაი იქინე არკობს თავს, ან რა არჩენს ამდენ სარესკელ ხალხს იქინე? არ ვიცი, არ ვიცი, რაფერ იქნება ქვეყნის საქმე? ქე ვებდავ, რომ კაი არაფერი იქნება. ქვეყანა იქცევა, შარა ფულუსავით ყველეს უწინ რაფერ დევითხარო თვალები? **ლუკაიის ოზოლი.**

წერილი სპეკულიანტები.

ერთი მათგანი. დილის 8 საათზე ავლაბარში უნდა ვიყო ყალბი ბონების ქარხანაში... 9 საათზე ნავთლულის სადგურზე ჩამოვივა 3 ტიკორა კახური არაყი... 10 საათზე სამინისტროს დერეფანში ზიპოს უნდა შევხვდე ლობიოს ნებართვის გამოსაყიდათ... 11-12-მდე მომარაგების კომიტეტთან უნდა ვიღარაჯო ეგება რამე გამოდნეს... შემდეგ, 1 საათზე კოოპერატივთა კავშირში მივიდე და უნდა ერთი ბარტია მოცვის ჩაისთვის ცეილონის ჩაის ბანდეროლები უნდა გამოვაწვრიხო. 2 საათზე საბაქოს კარებთან ლუარსაბი დამხედება და მეტყვის, მოკცეს თუ არა მის ვაგონს ბათომში კონიაკის წასაღებათ... შემდეგ „წნორის წყალში“ „კომუნისტიბთან“ ღორის მწვადები და კახური მიცდის... საღამოს, თუ ბაქოს მატარებლით მამედ-ოღლი არჩამოვიდა შაქრის წასაღებათ, იქნება ერთი წუთით უნივერსიტეშიაც შევირბინო ლექციაზე ქეთოს ლოყებზე საჩქმეტად...

დაგვიანებული

ბუტუნას რადიო

ფ.ო.თ.ი. დენიკინის შეიარაღებულ გემ—„დუ-ნაის“ ის დღე დააყენა ჩვენმა პატარა „ტარიელმა“ რაც ცნობილ ლოშის ისტორიულმა კოლომ. დაზიანებულმა „დუნაიმ“ გაქცევით უშველა თავს.

„ტარიელის“ მამაცობით გარინდებულმა მოქალაქეებმა თავის საშველად გაქცევის მაგიერ მასიური „პერეგრეკა“ მოახდინეს ნავთსადგურისკენ, სადაც ყუბარების გალობა მოისმოდა. ნაწილს ამ ხალხისას დენიკინის ნახვა აჩქარებდა, ხოლო უპრავლესობას მტრის წინააღმდეგ თავის განწირვა.

იქიდანვე ხალხში გავრცელებული ხმები, ვითომც ფოთის რაიონის ხე-ტყე უწყალოდ იჩნებოდეს სიპართლეს „არ შეფერება“. ტყის მეფემ (ლესნიჩმა) კინწურეიშვილის რესტორანიდან კვინიხიძის დ ინის საწყობამდე გულდასმით დაათვალიერა ყველა „ტყეები“ და გარდა ბოქცებისა და რუმბებისა გერაფერი აღმოაჩინა.

ის აუარებელი ხე-ტყე, რომელიც კაბარკინის რაიონში იმყოფება, როგორც ჩვენი ტყის „მცველები“ „ამტიკეგენ“ ოსმალითიდან ზღვის დღევას შამოუტანია მალთაყვის სრუტეში.

მოწაფეთა ერთი ჯგუფი „კულტურული“ მიზნით აგროვებს ყოველგვარ სამოსწაფლო ნივთებს მალაზიებიდან პატრონთა დაუკთხავად და შეუჩინევლად. ვიღაც „რეაქციონერმა“ „წიგნებით მოვაქრემ დაატყვევა ერთი ასეთი ქველმოქმედი თავის საქონლიანთ, და ცილიც დასწამა ქურდობაში.

დენკები

ზმსტაფ.ო.ნ.ი. სადგურის უფროსი ბ. არხიპოვი ადგილობრივ თვითშარტველობებს ძლიერ უწყაბს ხელს დამშეულ მზრაში რკინის გზით სურსათ-სანოვავ-ს შემოზიდვაში. თითოეულ მოქალაქეს შეუძლია შემოიტანოს სიმინდი, ლობიო და სხვა 5-10 გირვანქამდის, ხოლო სპეკულიანტებს ნება აქვთ გაიტანონ 100-200 ფუთამდე.

მზრაში მასწავლებლებმა დამოუკიდებლობა გამოაცხადეს. ვერც მათ დამოუკიდებელ სახელმწიფოს სამშვიდობო კონფერენცია იცნობდეს ისინი მხოლოდ ეკონ-მიურ ფუნქციებს ასრულებენ: ამხადენ, მომარაგების კომიტეტის საშველებით სხვა და სხვა პირველ საქარობების საგნებს. შექმნა შეუძლიათ „პროტექციოთ“ მხოლოდ მასწავლებლებს, „პროტექციით“ კი სპეკულიანტებსაც.

ძუთაისში არსებობს ორი საღამოს კურსები. ერთი ჩინჩალაძის და მეორე მხეიძის გამგეობით. პირველზე ორასამდე მსმენელია, გადასახადი ჯერ-ჯერობით ათასი მანეთია. მასწავლებელთა კოლეგია 12 კაცისაგან შესდგება, რომელნიც მეტის მეტ ბეჯითობას იჩენენ და ზოგჯერ მეცადინობაზედაც დადიან. გამგე ერთგულად და კეთილსინდისიერად ასრულებს თავის მოვალეობას: ფულებს თავის დროზე აგროვებს...

მსმენელები ორივე სქესისაა წარჩინებულად მიმდინარეობს არშეიყობის საქმე. საარშიყო რეპეტიციები დამთავრდა, ეხლა უკვე საქმიანობის ხანა დაიწყო. ასეთივე ფერის და გემოვნების არის მხეიძის კურსებიც, მხოლოდ იმ განსხვავებით, რომ იქ მეცადინობა ხან და ხან თავშესაქცევად სწარმოებს. ბ. გამგეს თქმით, ატესტატებს ყველა მიიღებს, ვინც ნორმაზე მეტს გადაიხდის. როგორც ხედავთ პირველშიაც და მეორეშიაც ცოტა რეორგანიზაციაა საქირო და ჩვენ იმედი გვაქვს დღეიდან თქვენ ფერხთა ქვეშე მყოფი ჩინჩალაძის და მხეიძის კურსები ახალ ელფერს მიიღებენ.

ბ რ ძ ნ ე მ ბ ა

საჩხერის გენერალ-გუბენატორისა.

თანახმად საჩხერის მეღუქნეთა და მერღნეთა კავშირის მოხსენებისა საჩხერის ყველა არაყით და ღვინის მოვაქრე ღუქნების კომისრათ ვნიშნავ გრიგოლ ქებაძეს, ხოლო მის თანაშემწეთ—დრიტა პენტერა-კალისპერას.

სამშობლოსათვის თავდადებული მოღვაწეობისთვის და სამაგალითო ერთგულებისათვის, სათამაშოთა კურსების მოწყობისთვის და ახალ-მოდაზე არღნის ქურილისთვის,—მერღნე ჩოფურას (ვაგზლის ქუჩა, დუქანი აღმასხანისა) ვაჯილდოვებ ჩაფი ღვინით.

უბრძანებ ერთ-ერთს მოპრიგებელ მოსამართლეს-რათა მის მიერ მიღებულ საანკეტო ფურცლებში,—მოსამსახურეებს არ შეატანიოს ოჯახის ის წევრები, რომელნიც უქანასქენდს ხელეში შეჩერებთან, წინააღმდეგ შემთხვევში დაისჯებიან, როგორც ყალბი ცნობების შემკრები.

მიუწერ სასამართლოთა დაბალ საფეხურის მოსამსახურეთ, დაუყონებრივ დაშალონ მოსამსახურეთა კავშირები და ნაცლათ ათისა იქონიონ მხოლოთ ერთი.

ყოველ კვირას დღისთვის, როდესაც ჩვენი დამშვენებელნი და საუკეთესო შვილები საწშოა

ბლოსი-სპეკულიანტები მოძანდებიან ხოლმე,-გავასენებ მცხოვრებთ, რათა მორთულ-მოკაზმული იყოს სახლების აივნები და გარე კედლები ნოხ-ხალიჩებით, ხოლო ახლო-მახლო სოფლელებს-დაამზადონ ყოველ კვირისთვის ასი ათასი ფუთი ლობიო სპეკულიანტებზე გადასმკემათ.

გენერალ-გუბერნატორ ღუმ-ღუმ

ორი მეტაქე

(მოთხრობა-ამერიკული. ავტორი-იტალიელი, მთარგმნელი ქართველი).

ამ ამბის შემდეგ ქალაქი მინქი წარმოადგენდა არაჩვეულებრივ სანახაობას. რომ საზოგადოებრივი მშვიდობიანობა არ დარღვეულიყო გაზეთებს აეკრძალა ამ შემთხვევის შესახებ წერა; მცხოვრებნი გაურბოდნენ ერთმანეთთან საუბარს, რათა საშვალემა შეერჩინათ მუშაობისა, რესტორანებში გამეფებული იყო სამარისებური სიჩუმე, რომელსაც ხანდახან დარღვევდა ხოთმე ვისიმე შეკავებული სიცილი, რომლის შემდეგ ყველა დამსწრეთ უცებ წასკდებოდათ საშინელი ხარხარი და, მოსალოდნელ დავიდარაბის თავიდან ასაცილებლად, სტოვებდნენ რესტორანს და გარბოდნენ სახლში. თეატრებში მხოლოდ ტრაგედია და მელოდრამებს თამაშობდნენ. მუზეუმის წინ მოედანს ყველა ერიდებოდა, რაჟორც მოწამულ ადგილს, რადგანაც გრძნობდნენ, რომ ახალი აფეთქება შეუკავებელი სიცილისა დამლუპველი იქნებოდა ქალაქის მცხოვრებთა უმრავლესობისათვის.

ორ კვირაზე მეტს გასტანა ქალაქში ასეთმა მდგომარეობამ, შემდეგ კი ცოტა ცოტად ქალაქის ცხოვრება დაუბრუნდა ნორმალურ პირობებს. მომხდარ ამბის შესახებ უკვე აღარ იყო საშიში ბაასი, რადგანაც ნერვები მომაგრდა.

სიბურჩიის შესახებ კი მთავრად ექვსი თვის განმავლობაში არ იყო არავითარი ცნობა. პირდაპირ სხდომიდან იგი წაიდა სადღაც და მას შემდეგ უკვალოდ დაიკარგა. მაგრამ ექვსი თვის შემდეგ მოვიდა მისგან წერილი. ღირსეული მეცნიერი გახარებული იყო: რომელიღაც დღეში სუმატრაზე მას აღმოეჩინა ახალი ჯიშის კიბო, ასე ვთქვათ პროგრესისტული, რომელიც ნაცვლად რეაქციონურ თანამოგვარესავით უკან-უკან ხობვისა, გაბედულად წინ მიიწყო.

სიბურჩიის წერილი, რომელიც დაიბეჭდა გაზეთ მინქის ჰერალდში, ასე თავდებოდა: „ასე ვლასუბებ მე რაპაზონის მუხანათობა, რომელსაც უწყველია, აქვს საკმაო ნიჭი შაოლა ანობისა, ძავრამ

აღარ ძალუძს მეცნიერების სასარგებლოდ თავის განწირვა“.

წერილმა მოახდინა იმდენად დიდი შთაბეჭდილება, რომ გაპარჯვებით მოამაყე რაპაზონი შურის გრძნობამ მოშალა. საზოგადოებრივი აზრი მთელს ამერიკაში წმინდა ამერიკელი სიჩქარით გადაიხარა სიბურჩისკენ. გაზეთებში დაიბეჭდა წერილები, რომლებშიაც დიდის ხალხის იხსენიებდნენ გამოჩენილი მეცნიერის ენერჯის და მღვწის, რომელიც დასლო მან მეცნიერებას.

მთელი ქალაქი გულის ფანცქალით მოელოდა სიბურჩის დაბრუნებას და ემზადებოდა მისი შესაფერი შეხვედრისათვის.

მაგრამ ვაი რომ ამ შეხვედრას არ ეწერა განხორციელება! სამწუხაროა ბედი ადამიანისა საზოგადოდ, და გამოჩენილ კაცთა ბედი ხომ უფრო დაუნდობელია!

უბედური სიბურჩი, რომელიც ბრუნდებოდა თავის სამშობლოში დიდძალი პროგრესისტ-კიბოებით დატვირთული, გაში ხელში ჩაუვარდა ვეღურებს, რომელთაც არ დააყოვნებენ ცნობილი მეცნიერის დაკვლა და მისი შეკვა კიბოებთან ერთად.

სიბურჩის დაღუბვის შესახებ ცნობა ქალაქში გამოაქვეყნა ამერიკის კონსულის სააგენტომ. ამ სამწუხარო ამბავმა საშინელი შთაბეჭდილება მოახდინა მთელ ქალაქში და ეს შთაბეჭდილება მალე გადაიქცა რაპაზონის მიმართ უსახლგრო მძულვარებად. ხალხი რაპაზონს აბრალებდა გამოჩენილ მეცნიერის დაღუბვას.

სწორედ ამ დროს გაზეთებში დაიბეჭდა კუნძულ ბორნეოდან ვილაც კორესპონდენტის წერილი, რომელიც იტყობინებოდა, რომ იმ კუნძულზე გამოჩენდა ადამიანის მსგავსი მაიმუნი, რომლის დაქერა ვერაინ ვერ მოახერხა. მეცნიერები დიდი ხანია ეძებდნენ მაიმუნს და ადამიანს შორის გარდამავალ ცხოველს, რომელიც აერთებდა ადამიანთა წინაპრებს მაიმუნებთან. კორესპონდენტიც ეხებოდა აღმოჩენას სწორედ ასეთი მაიმუნისას და ეს აღმოჩენა უთუოდ დიდ განძს შეჰმატებდა კაცთა შთამომავლობის ისტორიას.

რაპაზონი მაშინვე ეცა ამ შემთხვევას, რომ საზოგადოებრივი აზრის წინაშე აღედგინა თავის პრესტიჟი და ეხუთ ,,ჰერალდში“ მოათავსა (ხურვალე წერილი, რომელშიაც პირობას სდებდა, რომ უსათუოდ გაემგზავრებოდა ბორნეოს და იქიდან დაბრუნდებოდა მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ შეიპყრობდა და ჩამოიყვანდა იმ მაიმუნს, ვინაიდან ამბობდა ის თავის წერილში ჩემთვის ჩემი ძვირფასი თანამემამულეთა ზიზღ სიკვდილზე უარესიაო.

წერილმა მშვენიერი შთაბეჭდილება მოახდინა, რაპაზონის პოპულარიზობამ კვლავ იწყო ზრდა, და, რამდენიმე კვირის მზადების შემდეგ რაპაზონი უკვე

ძველი და ახალი

ერთი ძველთაგანი. რა მშვენიერი ბოლო აქვს ამ ახალგაზრდა მ...ესკორს!
 მეორე ძველთაგანი. ბოლო მრწამს, მხოლოდ თავი მაკვირვებს!

გაემგზავრა ბორნეოს და სწორედ შესაფერ დროსაც ჩავიდა კუნძულზე, რადგანაც ადამიანის მზგავსი მაიმუნი იმ დღეებში უნახავთ კუნძულის ერთ მახლობელ ტყეში.

რაპაზონმა მაშინვე გასწია იმ ტყისკენ და თან წაიღო მთელი თვის სამყოფი სანოვაცე. მივიდა თუ არა დანიშნულ ადგილას, მან უკან გააბრუნა ყველა მისი მხლებელნი და დარჩა ტყეში მარტო.

საქმე იმაში იყო, რომ დიდძალ მონადირეთაგან მაიმუნის ღვევის უშედევლობამ რაპაზონი დაარწმუნა იმაში, რომ ცხოველი შეტად ფრთხილი და ქკვიანი იყო და მის შესაპყრობად საჭირო იყო ახალი უფრო ჰუმანიური და მეცნიერული საშუალება. რაპაზონმა

მშვენიერად იცოდა მაიმუნის ენა, თავისუფლად შეეძლო ამ ენაზე საუბარი, და გაღასწყვიტა ესარგებლნა ამ გარემოებით და დამეგობრებოდა ამ ცხოველს, გამოეყენებია მაიმუნთა თვისება მიმბაძველობისა და შეეუტყუებია იგი ერთ ერთ დიდ ხაფანგში, რომელიც ააგო მან ტყეში ერთი ვითომ თავისთვის და მეორე მაიმუნისთვის.

დადგა ნადირობის პირველი სადამო. დარჩა თუ არა მარტოდ მარტო ამ ტყეში საშინელ მხეტთა შორის, უებარი მეცნიერი ცოტა შედრკა შიშისაგან მაგრამ გამარჯვების იმედმა იგი მალე აღაფრთოვანა.

როცა დაღამდა, მან ანათო დიდი ელექტრონის ფანარი რომელსაც უნდა მიეპყრო უღრან ტყის ცხო-

სოციალური სურათები

ძალით მზარეული. მახლას, დროებაე! გახსოვს, ჩემო სოფიკო, ჩვენ ოთახში რომ სუფრას წმენდვსდებოდით და ჩვენი გიორგი მოგვართმევდა ხოლმე ნაირ-ნაირ საქმელებსა?... ეხლა კი?... ეჰ! წარვიდნენ დრონი!...

ველთა ყურადღება, და გულისფანქვალთ დაუწყოლოდინი მათ მოსვლას.

მალე მოიბრინა მთელმა ჯოგმა ლომების, ვეფხების, სპილოების, ორანგუტანგების და სხვა მხეცებისამ, მაგრამ ეცა თუ არა მათ მაცნიერების სუნი, მაშინვე კულამოძუებულნი უკან გარბუნდნენ ტყეში. უნდა აღვნიშნოთ აქვე, რომ რაბაზონმა განგებ წაიკხო მთელ ტანზე თავის შაქრის პოპოდა, ვინაიდან იცოდა, რომ მხეცებს ეშინოდათ ამ წამლის, რომელსაც ხმარობენ მათი ტყავისაგან საფრთხობის გაკეთების დროს. მთელი ღამე იჯდა რაბაზონი განაბული თავის ვალიაში, მაგრამ მას შემდეგ არავინ არ გაკარებია მის კარავებს. მეორე დღეს მან გადაწყვიტა შემდეგი ღამისათვის სხვა ხერხი გამოეგონა. ბევრი ფიქრის შემდეგ ახალი საშვალეობაც ნაპოვნი იყო.

დაღამდა თუ არა, ნაცვლად ელექტრონის ფანრის სინათლისა, მთელი ტყე მოჰფინა და ააგუგუნა გრამაფონის ხმამ. მაგრამ ამ საშვალეობამაც

ამაოდ ჩაიარა. ასე განვლო ოთხმა ღამემ. მეხუთე ღამეს რაბაზონმა წარიკვეთა ყოველივე იმედი, მაგრამ ელექტრონის რეფლექტორითა და ტელესკოპით ტყის დთვლიერების დროს უცებ ხეთა შორის მან შენიშნა რაღაც უცნაური ცხოველი და კინაღამ დაიყვირა: „აჰა ესეც ჩემი მიიმუნია!“. მაგრამ თავი შეიკავა და სუნთქვა დახშული რაბაზონი მიწაზე განერთხო და დაუწყო თვალყურის დევნა უხმოდ, რომ არ დაეფრთხო ცხოველი. უცნაურ ცხოველს, როგორც სჩანდა, სრულიად არ აკვირვებდა რეფლექტორის სინათლე და თავისუფლად დასეირნობდა ტყეში და ბოლოს მთლად მიიშალა ხეებში.

რა ხანგრძლივი და დაუსრულებული იყო რაბაზონისათვის მეორე დღე! ჯერ არც იყო შეღამებული, რომ მან კვლავ აანთო თავისი ფანარი და მოემზადა.

დიდხანს მოუხდა მას ამხანად ლოდინი, მაგრამ ბოლოს ხაფანგს ახლო ბალახმა უცებ შრიალი დაიწყო და რაბაზონის წინ რაღაც ათიოდე ნა-

ბიჯის მანძილზე მთელი თავისი სიმაღლით წა-
მოიქიპა სანატრელი ცხოველი. მეცნიერა ძლიერ
იკავებდა გულის ცემას და დიდის ყურადღებით ათვა-
ლიერებდა იშვიათ ცხოველს. მას კული არა ჰქონდა,
ესხა მოწითალო ბალანი და თავისუფლად დადიოდა
უკანა ფეხებით, რომელნიც რამდენადაც მოასწრო
რაპაზონმა შეენიშნა, ძალიან წაავდენენ ადამიანის
ფეხებს. ოთხელებიან ცხოველის ნაცვლად მეცნი-
ერმა ნახა ორხელებიანი ცხოველი! ამან ძლიერ გა-
აყვირა რაპაზონი. ცხადია, — გაიფიქრა მან — ჩემს
წინ დგას ადამიანისა და მიმუნის შემაერთებული
რგოლი, რომელსაც ამდენი ხანია ექებდნენ მეცნი-
ერები. მისი შებუყებით რაპაზონის დიდება საუკუ-
ნოდ უზრუნველყოფილი იქნება.

რაპაზონმა დაიწყო მით, რომ თავის ახალნაც-
ვონს მიმუნის ენაზე უსურვა საღამო მშვიდობისა,
რაზედაც მიიღო პასუხი, რომლის გადადარგმნა ასე
შეიძლებოდა:

— შენ კი რა მხეცი ხარ, ნეტავი?

რაპაზონმა მოისურვა მთელი თავისი მშვენიერებით
მოსჩვენებოდა მიმუნს და რეფლექტორის სინათლით
ტანი გაიბრწყინა. ყველაზე უწინ ალაპლაპდა მისი
მოზრდილი მუცელი.

— ფუ! რა საძაგელი რამ არის! — წაიბუტბუტა
თავისებურად მიმუნმა.

— ეჰ, მეგობარო! როგორც სჩანს ძალიან ძნე-
ლია შენი დაკმაყოფილება, — სთქვა ნაწყენმა მეცნი-
ერმა. — საქმე იმაშია, რომ ჩემი ტანისამოსი ცოტა
შეიღანძლა მგზავრობაში, თორემ შენ რომ გენახე
ჩემს ფრაკსი და ორდენებში... ეს ოხერი, მეცვლი-
რეარ რამედ... შენც შილოსა, კი რაპა ხარ, ერთი!
ნეტავ ხომ არ ფაქრობ, რომ ჩემზე შნოიანი ხარ?

საბედნიეროდ მიმუნმა ვერ გაიგო უკანასკნელი
ფრაზა და განაგრძობდა მეცნიერის დასუნვ ს. რაპა-
ზონმა შეატყო, რომ მიმუნს შიში შეეპარა.

— ეხ, დაიღუბა საქმე! — გაიფიქრა მან, — ახლავ
გაიქცე. მაგრამ მიმუნე მალე დამშვიდდა და ხე-
ლით ანიშნა მეცნიერს, რომ ის კარავიდან გამო-
სულიყო. ალბად მიმუნს უფრო დაახლოვებით სუ-
რდა ადამიანის გაცნობა.

მაგრამ ეს მოპატივება მაინც და მაინც არ მო-
სწონებოდა რაპაზონს და მან თავის მხრით სთხოვა
მიმუნს შესულიყო მეორე კარავში. მიმუნმა პა-
სუხის ნაცვლად ზურგი შეაქცია მეცნიერს, სტაცა
ხელები მუხის ტოტს და თვალის დახამაშებაში მი-
იმაღა დაბურულ მუხათა ხშირ ტოტებში.

— ახ, ეშმაკმა წაიღო შენი თავი, შე წყველო
აღმობხდა გულმოსულ რაპაზონს, — შენ ჩემზე ეშმაკი
ყოფილხარ!

მეორე ღამით მიმუნე კიდევ ეწვია სადარბაზოდ
რაპაზონს. მეცნიერმა ხელმეორედ სთხოვა შესულიყო
კარავში, მაგრამ თხოვნამ ახლაც არ გასჭრა. მაშინ

რაპაზონმა გადასწყვიტა სხვა საშვლებით დამეგო-
ბრებოდა მიმუნს და შეეტყუებოდა ის ხანაფანგში.

რამდენიმე საღამოს მეცნიერმა იგახშა თავის ახა-
ლი ნაცნობის თანადსწრებით. ის ფიქრობდა გაეღვი-
ვებინა მასში მსუნავობა, რომლითაც ცნობილია
ოთხხელებიანთა მოღვაძე, და შემდეგ ესარგებლნა
ამითი. მიმუნე დიდის ინტერესით უცქეროდა მე-
ცნიერის ვახშობას, სიამოვნებით შეექცეოდა თხილს,
რომლითაც მას უმასპინძლებოდა რაპაზონი, სა-
ზოგადოდ თანდათან უფრო ფაშირიალულად ეპყრო-
ბოდა მას, მაგრამ იმ კარავში, სადაც ცალკე მის-
თვის გამზადებული იყო ვახშამი, ის უფროსოდა შე-
სვლას, თითქოს იცოდა, რომ რაპაზონს შეეძლო
ერთი თითის მოწვევით ჩაეკეტა იგი იმ კარავში.

რადგანაც არც ერთმა მისმა ხერხმა არ გასჭრა,
რაპაზონმა ბოლოს მიმართა უფრო ენერჯიულ ლო-
ნისძიებას — ის გამოვიდა კარავიდან და დაიწყო ვა-
ხშობა გარეთ, სუფთა ჰაერზე. რამდენიმე დაღინე-
ბითი მოპატივების შემდეგ მიმუნე გაბედულად მი-
უჯდა მუხის ქვეშ გაშლილ სუფრას და მადიანად
გაიზიარა მეცნიერთან ვახშამი.

ეს კი უკვე იყო გვარიანი გამარჯვება, რომე-
ლიც უსათუოდ უნდა გამოეყენებოდა მეცნიერს.

(დასასრული იქნება).

წერილი რედაქციის მიმართ.

ქ. კვიჩინარის უფასო წიგნთსაცავ-სამკითხვე-
ლოს ამგებობა უღრმეს მადლობას უცხადებს სო-
ფელ ჯიკვიანის მოქალაქეს*) დღეს კიჩინარის ქა-
ლაქის მოურავის მოადგილეს ნიკიფორე გიორგის-
ძე დოვლათაშვილს, რომელმაც კეთილ ინება და
შემოსწირა ჩვენმაღამი რწუნებულ ქალაქ კიჩინარის
უფასო წიგნთ-საცავ-სამკითხველოს სამი ცალი
„ნაკადული“ 1911 წ. და ორი ცალი „ჯეჯილი“
1902 წლისა.

კვიჩინარის ქალაქის მოურავი სიმონ დ. დოვ-
ლათაშვილი.

P. S. ვსთხოვ რესპუბლიკის ყველა თურნალ
გაზეთებს ზემო აღნიშნული ცნობა გადაბეჭდონ
თავიანთ გამოცემებში.

ს. დ. დოვლათაშვილი.**)

ფოტო.

გეხლიანს. თქვენ იწერებით „ჩემი წერილის
შინაარსი ამოღებულია“ მაშაცხოვრებულა, შინაარ-
სი თუ ამოღებულია ჩვენ რაღას გვიგზავნიდით?

*) როგორ მოგწონთ: სოფლის მოქალაქე! ეშმაკი.

**) ადგილის უქონლობის გამო ეს წერილი შემოკ-
ლებულია 25 ჯერ. რედაქცია

უშინაარსოთ ხომ მოგეხსენებათ წერილი არ ვარგა.
ფრენიანოს. გარწმუნებთ, რომ „სცენა“ თუნ-
 დაც ის „გურული“ იყოს სხარტული და მოსწრე-
 ბული სჯობია.

ი—ვილს. ჩვენს რედაქციას ძლიერ მოეწონა
 თქვენი გულახდილობა. თითქმის ყველა კორესპო-
 დენტები ასე გვწერენ: „ჯერ ეს დაგვიბეჭდეთ და
 შემდეგ უკეთესებს გამოგიგზავნიეთ.“ ჩვენ მათი
 არ გვჯერა. თქვენ კი იწერებით:

„ეს შემისრულე მანემდის,
 მიიღე ჩემგან ვალ:თა“

და შემდეგისთვის მოგწერა,
 უფრო ვარესებს კვალათა.“

*ი ეს კი გვჯერა.

ოთარას. ჩემო ძმაო ოთარაო,
 ვგ რა საქმე მომხდარაო
 შვილი ლექსებს იწერები
 მამა ხომ არ მომკვდარაო.

შ. გ.—ელს. თქვენ იწერებით: „ნუ გაგაკვი-
 რდებათ, რომ წერილები ჯორის წიხლებსავით მო-
 გაყარეთო“

მეგობარო, არც გაგაკვირდება, არც გვეწყინე-
 ბა არც გვეტყინება.

მუღრო ცხოვრება.

ქ-ნი ანტანტა. გერმანიას იარაღი ავსარე... ოსმალეთი და ავსტრო-უნგრეთი დავარდნიე... რუყეთი
 დაიქცა... ვინ გაბედავს ეხლა ჩემი ხელის შეხებას.

პროგრესი აღზრდის საქმეში.

ახალი პედაგოგი. როგორ მოგწონთ ეს ყმაწვილი: IV კლასის მოწაფე გახლავთ!

ძველი პედაგოგი. გასაოცარი, გასაოცარი! ეს ხომ ნამდვილი სასწაულია! დაუჯერებელი რამ არის ასეთი წარმატება რაღაც 2-3 წელიწადში?! როგორის ნაბიჯით მიდის წინ პედაგოგია!.. ასეთს შედეგებს ჩვენ 8 წლის განმავლობაში ძლივს ვაღწევდით, თქვენ კი რაღაც ორ წელიწადში! ის-ღა დამრჩენია, რომ მუხლი მოვიდრიკო ახალი სკოლის წინაშე!.. მაინც, როგორ ახერხებთ ასეთ მოკლე დროში ამ საოცარი შედეგის მიღწევას?

ახალი პედაგოგი. გიკვირთ განა? ჰა-ჰა-ჰა! საქმე პროგრამა გახლავთ, პროგრამა! თქვენ ძველ 37 საგანს ჩვენ მივეუმატეთ რაღაც 19-ადე საგანი... რუსული „ბილინები“ პირველ კლასში გაღმოვიტანეთ, ინტეგრალები და დიფერენციალები უნივერსიტეტში მოესპეთ და სამაგიეროდ მოსამზადებელ კლასში შემოვიღეთ! დღეში 15 ვაკუეითი დავაწესეთ, კვირა-უქმეები ავკრძალეთ... სისტემა კი ისევ ძველი დეტოვით, ხელიც არ გვიხლია!

